

toborzas@bv.gov.hu

DUÁLIS KÉPZÉS

Dual education program

A Belügyminisztérium részéről a 2024. év elején egyeztetések kezdődtek a rendvédelmi szervekkel a duális képzésbe való bekapcsolódás lehetőségéről.

A Belügyminisztérium iránymutatása alapján elindult annak a rendszernek a kialakítása, amelyben a büntetés-végrehajtási szervezet a közszolgálati technikus-rendészeti technikus szakmairányú képzésben résztvevő 13. évfolyamos tanulók számára biztosítani tudja a duális képzés keretében szükséges gyakorlati feltételeket.

A 2024/2025. tanévtől a duális képzéshez történő csatlakozás újabb lehetőséget kínált a büntetés-végrehajtási szervezet személyi állománya tervszerű, tudatos és folyamatos utánpótlásának biztosítására.

A képzés célja a tanulók sikeres szakmai vizsgára történő felkészítése és a büntetés-végrehajtási szervezet tevékenységének megismertetése a duális képzésben résztvevő fiatalokkal.

Kulcsszavak: utánpótlás, duális képzés, tanuló, toborzás, rendészeti technikus

The Ministry of the Interior began discussions with law enforcement agencies at the beginning of 2024 on the possibility of joining the dual education program.

Based on the guidelines of the Ministry of the Interior, the development of a system was initiated in which the Prison Service can provide the necessary practical conditions, within the framework of dual education, for 13th-grade students participating in the specialized public service-law enforcement technician program.

Joining the dual education program from the academic year of 2024/2025 offered another opportunity to ensure the planned, conscious and continuous replenishment of the personnel of the Prison Service.

The aim of the training is to prepare students for a successful professional exam and to familiarize young people participating in dual education with the activities of the Prison Service.

Keywords: replenishment, dual education, student, recruitment, law enforcement technician

Történeti kitekintő

A duális képzés „olyan középfokú szakképzési forma, amely során az intézményben, illetve a munkaerő-piaci szereplőknél, vállalatoknál, cégeknél folyó szakmai oktatás párhuzamosan, egymást kiegészítve történik”¹. Duális képzésben a szakirányú oktatást biztosító partnernél a tanuló gyakorlatot szerez, továbbá megismeri a vállalati kultúrát, így versenyképes tudással és gyakorlattal lép a munkaerőpiacra a tanulmányai befejezése után.

A duális képzés maihoz leginkább közelítő fogalma az 1960-as évek közepén jelent meg, az egykori Német Szövetségi Köztársaság (NSZK) új szakképzési rendszerének leírására – olvasható Takács László „Összegző tanulmány – A duális szakképzés kialakulása és történeti fejlődése a haza és európai oktatási rendszerben, kiemelten vizsgálva a szakképzés fejlődésének gazdaságtörténeti és társadalomtörténeti vonatkozásait” című, duális képzés eredetét vizsgáló és a kutatási eredményeit összegző munkájában.² Törvényi szintre az 1969-ben elfogadott szakképzési törvény emelte, amelynek kiegészített, de alapjaiban változatlan újrafogalmazását 2004-ben fogadta el a német törvényhozás. Az 1969-es törvény a szakképzés célját úgy határozta meg, hogy a „szakképzésnek biztosítania kell a széles körű szakmai alapképzést és a hozzá kapcsolódó, minőségi szakmai tevékenység gyakorlatát a szükséges szakmai képességeknek és ismereteknek rendezett képzési rendszerben történő elsajátítása révén.”³ Ehhez még azt is hozzátette a törvényalkotó, hogy a képzésnek biztosítania kell a „szakmai tapasztalatot”. Jelentős előrelépést a korábbiakhoz képest az jelentett, hogy a törvény egyértelműen megfogalmazta: a gyakorlatra a tanulónak nem az iskolán belül, hanem gazdasági szereplők bevonásával kell szert tennie. Ez az újítás teremtette meg a lehetőséget a gazdasági élet szereplőinek képzésbe történő bevonására. Ettől kezdve a szakképzés nem korlátozódott az iskolákra.

A törvény által kialakított gyakorlatban két képzési formát érdemes megkülönböztetni: az egyik a nappali képzés, amelyben a szakmát tanulók 14 és 18 éves koruk közt vesznek részt. Ez alatt az idő alatt jogviszonyuk egy szakképző iskolával van, és az iskola az, amely a gazdasági élet szakmai képzést vállaló szereplőivel szerződésben áll. A másik az a sokszínű képzési forma, amelynek lényege, hogy a képzés ideje alatt a tanulónak munkaviszonya van, és így szerez tapasztalatot a szakmájához kapcsolódó munkában, miközben elméleti képzésben is részesül.⁴ A szakképzés duális rendszerének német modellje tehát a hetvenes évek óta példaértékű, és sok országban a fiatalkori munkanélküliség megszüntetésének egyik lehetséges módjaként tekintenek rá.

1 <https://ikk.hu/gyik-dualis>

2 Takács L. (2016) p. 5.

3 Takács L. (2016) p. 5.

4 Takács L. (2016) p. 6.

A duális képzés fogalmának történeti használatában fellelhetők azonosságok. A történelemben való elhelyezése nem egységes, abban azonban viszonylagos egyetértés van, hogy a duális képzési modell gyökerei a középkorba nyúlnak vissza és szorosan összefüggnek a társadalmi fejlődéssel.

Magyarországon a német modell átvételének és a magyar viszonyokra való alkalmazásának lehetőségét a rendszerváltás tette lehetővé. A Szakképzésről szóló 2019. évi LXXX. tv. (a továbbiakban: szakképzési tv.) a duális képzési formát helyezi előtérbe, melynek indokolásában⁵ a törvényalkotó kiemeli: *„A törvény kreatív és rugalmas, versenyképes szaktudással bíró fiatalokat nevelő, vonzó szakképzési rendszer kialakítását célozza, amely illeszkedni tud a társadalmi folyamatokhoz, a nemzetgazdaság és a munkaerőpiac változó követelményeihez, valamint rugalmas és differenciált képzésszervezést tesz lehetővé. A törvény az aktív foglalkoztatáspolitikai eszközöként kívánja szolgálni a piacgazdaság fejlődését.”*

A büntetés-végrehajtási szervezet bekapcsolódása a duális képzésbe

A duális képzés keretei

A Belügyminisztérium részéről a 2024. év elején egyeztetések kezdődtek a rendvédelmi szervekkel a duális képzésbe való bekapcsolódásukról. A Belügyminisztérium feladat-szabása alapján kialakításra került annak a lehetősége, hogy a büntetés-végrehajtási szervezet a közszolgálati technikus-rendészeti technikus szakmairányú képzésben résztvevő 13. évfolyamos tanulók számára biztosítsa a duális képzés keretében szükséges gyakorlati feltételeket.

A képzés törvényi keretét a szakképzési tv., valamint *„a szakképzésről szóló törvény végrehajtásáról”* szóló 12/2020. (II. 7.) Korm. rendelet képezi. A duális képzés egységes és egyértelmű szabályozása a büntetés-végrehajtási szervezeten belül *„a büntetés-végrehajtási szakmai oktatás és vizsgáztatás, továbbképzés és vezetőikiválasztás rendszeréről”* szóló 5/2025. (II. 27.) BVOP utasítás (a továbbiakban: utasítás) hatályba lépésével realizálódott. A duális képzéssel kapcsolatos részletszabályok kialakítása és azok egységes végrehajtása érdekében Módszertani Útmutató került kiadásra. Az utasítás megfogalmazása szerint a duális képzés olyan középfokú szakképzési forma, amelynek során az iskolai intézményben, illetve a büntetés-végrehajtási szervezetenél folyó szakmai oktatás párhuzamosan, egymást kiegészítve történik.

5 Nemzeti Jogszabálytár, <https://njt.hu/jogszabaly/2019-80-K0-00>

A duális képzéshez való csatlakozásnak elengedhetetlen feltétele az adott szakma Képzési és Kimeneti Követelményeinek (a továbbiakban: KKK) és Programtantervének (a továbbiakban: PTT) alapos ismerete. A KKK-k a szakképzés alapját képezik és meghatározzák a szakmai oktatás kereteit, beleértve a vizsgáztatást is. A KKK egy szakma elsajátításához szükséges tudás és készségek összessége, ezen felül a szakmai vizsgára való felkészülés szempontjából meghatározott követelményeket is rögzíti.

A PTT a szakmai képzések tananyagainak leírását tartalmazza. Ez a dokumentum részletesen bemutatja a képzés célját, tartalmát, az egyes tantárgyakhoz rendelt témaköröket és az évfolyamonkénti óraszámokat. A duális partnernek a KKK és a PTT figyelembevételével, az érintett iskolával együttműködve szükséges a duális képzés kereteit meghatározni.

Mindezek alapján a büntetés-végrehajtási szervezet a rendészeti technikus szakmairányú képzés esetében – 18. életévüket betöltött tanulókról lévén szó, a napi 8 órás munkaidőt alapul véve – 4 hét elméleti és 8 hét gyakorlati oktatási időkeretben határozta meg a képzés tartamát, tehát a 12 hetes képzés összesen 384 órából (128 + 256) áll össze.

Az adott intézet ezen időszakra rövid ciklusú szakképzési munkaszerződést köt a tanulóval.

Ez a szakképzésben résztvevő tanulóval köthető, és a képzés egy adott szakaszára, naptári évenként legfeljebb két alkalommal, egyenként 2-12 hét, de összesen maximum 12 hét időtartamra szól. A szakképzési törvényben foglaltak szerint a duális képzésben résztvevő tanulóknak – a duális képzés időtartamára arányosan – a szakképzési munkaszerződésben meghatározott munkabér, felelősségbiztosítás, szükséges eszközök és felszerelések, valamint munkaruházat jár. A szakmát tanulót – munkabéren felüli juttatásként – megilleti továbbá a kedvezményes étkeztetés, az útiköltség-térítés, az egyéni védőfelszerelés, valamint a cafeteria. A szakmát tanuló az általa ledolgozott napokra tekintettel arányosan jogosult a juttatásokra, ezen felül időarányosan évi 45 nap szabadság illeti meg.

A tanulók duális képzés keretén belüli fogadása – annak minden költségével együtt – a fogadó akkreditáltatott képzőhelyszínt terheli, mely kiadás egy része a szociális hozzájárulási adó jóváírásával visszaigényelhető.

A nyilvántartásba-vétel folyamata

Ahhoz, hogy a büntetés-végrehajtási szervezet kijelölt intézete duális képzőhellyé válhasson, előzetesen a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara (a továbbiakban: Kamara) területileg illetékes szervének nyilvántartásba kell vennie. Ez azt jelenti, hogy az illetékes

területi gazdasági Kamara hatósági eljárás keretében, a szakképző iskolák, valamint a társ-rendvédelmi szervek közreműködésével előzetesen vizsgálja a gyakorlati képzés jelenleg hatályos jogszabályokban rögzített feltételeinek meglétét: ezt nevezi a szakképzési törvény nyilvántartásba vételi eljárásnak. Az ebben való részvételt kérelmeznie kell a gazdálkodó szervezeteknek a képzőhely szerint illetékes Kamaránál. A duális partnernek a nyilvántartásba vételhez rendelkeznie kell megfelelő végzettségű oktatókkal, képzési programmal, minőségirányítási vagy kamarai szempontrendszerrel (a továbbiakban: KAMSZER) és az adott szakma KKK-jában meghatározott tárgyi feltételekkel.

A képzési program a duális képzőhely, valamint az elméleti képzést biztosító szakképző iskola által közösen elfogadott alapidokumentum, amely a KKK és a PTT figyelembevételével készül el. A képzési program biztosítja a duális képzés minőségét és a tanulók megfelelő szakmai felkészítését.

A KAMSZER célja, hogy a képzőhelyek megfeleljenek bizonyos minőségi követelményeknek, és ezáltal garantálják a duális képzés magas színvonalát, a benne felállított szempontok pedig az önértékelésre és a fejlesztési tevékenységekre vonatkoznak.

A büntetés-végrehajtási szervezet duális képzésbe való csatlakozása a képzési program, valamint a KAMSZER elkészítésével kezdődött, majd az oktatók kijelölésével folytatódott. A helyi szervek vonatkozásában 3 fő, a területi szervek esetében 6 fő, az agglomerációs központokban pedig 8 fő oktató kijelölése történt meg, továbbá a Kamarák nyilvántartásba vételi eljárását segítő, agglomerációnként 1-1 fő központiképzőhely-ellenőrzésre jogosult szakértő került kijelölésre. A kijelölt szakértő köteles volt a számukra szervezett online felkészítésen és online vizsgán részt venni. A felkészítés és a vizsga sikeres teljesítését követően ezen kollégák vehettek részt a duális képzési helyszínek minősítésében, a társ rendvédelmi szervek vonatkozásában.

A 2024. évben tehát 29 intézetet/intézményt akkreditáltak, 2025-ben pedig további 3 helyszín került a Kamara nyilvántartásába. Országosan így jelenleg 32 intézet/intézmény, valamint 142 fő oktató szerepel a Kamara nyilvántartásában – beleértve a Büntetés-végrehajtási Szervezet Oktatási, Továbbképzési és Rehabilitációs Központja (a továbbiakban: BVOTRK) 5 fő mentorát is.

Az első év sikere után a büntetés-végrehajtási szervezet nemcsak a rendészeti képzésből való tanulók fogadása iránt nyitott, hanem más szakok akkreditálása felé is. Így a 2025. évben a BVOTRK pilisszentkereszti telephelyén nyilvántartásba vételre került a szakács, pincér-vendégtéri szakember, a szakács szaktechnikus, a vendégtéri szaktechnikus, valamint a pincér szakképzés is, biztosítva ezen szakterületekről is a folyamatos, jól képzett munkaerő-utánpótlást.

1. kép: A képzést sikeresen elvégző kollégák tanulmányi bizonyítványa

Oktatók kijelölése és felkészítése

A tanulók a 12. évfolyam eredményes teljesítését követően önkéntes alapon döntenek arról, hogy melyik rendvédelmi szervnél és melyik akkreditált duális képzési helyszínen szeretnék teljesíteni a kötelező szakmai gyakorlatukat.

A duális képzés a középiskolák 13. (technikumi) évfolyamai számára elérhető. A képzés célja a tanulók sikeres szakmai vizsgára történő felkészítése és a büntetés-végrehajtási szervezet tevékenységének megismertetése a duális képzésben résztvevő fiatalokkal. Az agglomerációs központok, valamint az irányításuk alá tartozó területi és helyi jogállású büntetés-végrehajtási intézetek egyaránt fogadhatnak tanulókat.

Ennek alapján a 2024/2025. tanévben több mint 150 fő jelentkezett a képzésre, így 15 intézet – a kiválasztási eljárást követően – összesen 77 fő diák fogadásával kezdte meg a duális képzést.

Az érintett intézeteknél – a BVOP Humán Szolgálat iránymutatása alapján – 2-2 fő vezető oktató kijelölése volt szükséges, akik részére 3 alkalommal 2-2 napos oktatói felkészítő került megszervezésre.

Az oktatók felkészítése egy 2024. augusztus 29-30-ai, pilisszentkereszti tréninggel kezdődött meg, amelyen dr. Hegedűs Judit, a Nemzeti Közzszolgálati Egyetem Rendészeti

Magatartástudományi és Kriminálpszichológiai Tanszékének tanszékvezetője oktatás-módszertani ismereteket adott át, valamint felkészítette az oktatókat a Z generáció oktatásának nehézségeire.

Ezt követte egy 2024. október 21-22-ei, balatonlellei módszertani felkészítő – a BVOTRK kijelölt tanárainak részvételével –, ahol a teljes oktatási jegyzet bemutatásra került, valamint a BVOTRK és a BVOP Humán Szolgálat egy 12 hétre lebontott órarend elkészítésével segítette az oktatók munkáját, amelyet a képzés alkalmával szintén megismerhettek.

Az oktatási jegyzet a társ rendvédelmi szervek közös munkájával jött létre. Összeállításánál kiemelt szempont volt, hogy az egyes fejezetek ismétlő és összefoglaló kérdéseket is tartalmazzanak, amelyek segítséget nyújtanak az oktatóknak az anyag számonkéréséhez. Az oktatási jegyzet büntetés-végrehajtási szervezetre vonatkozó része digitális formában a <https://bvsmart.edumind.hu/login> oktatási felületen is elérhető az oktatók számára, ahol interaktív feladatokkal tudták a tananyagot szemléltetni. Emellett a társ rendvédelmi szervekkel kapcsolatosan oktatók tananyaghoz prezentációkat készítettünk, amelyeket az oktatók rendelkezésére bocsátottunk.

Az órarend összeállításának alapját a képzési program adta. Minden oktató tantervet és meghatározott óraszámot figyelembe véve került kialakításra, így segítséget nyújtott az oktatóknak a gyakorlati napok megtervezéséhez és egyben az adminisztrációs terheiken is csökkentetett, mégis igyekezett szabad mozgásteret adni számukra a tanulók sikeres felkészítéséhez.

Az oktatók utolsó felkészítő képzésére 2024. november 20-21-én került sor, a duális képzéssel járó adminisztrációs feladatok (jelenléti ívek, érdemjegyek, távollétek igazolása, szabadságkiadás stb.), valamint a KAMSZER és a Köznevelési Regisztrációs és Tanulmányi Alaprendszer (KRÉTA) használata tekintetében. A felkészítő első napjának tárgyát képezte a részletes órarend ismételt bemutatása, emellett az oktatók szituációs gyakorlatokban próbálhatták ki felkészültségüket.

A 2024. december 02-án indult duális képzés időtartamára az oktatókat szolgálati feladataik alól mentesítették a parancsnokok.

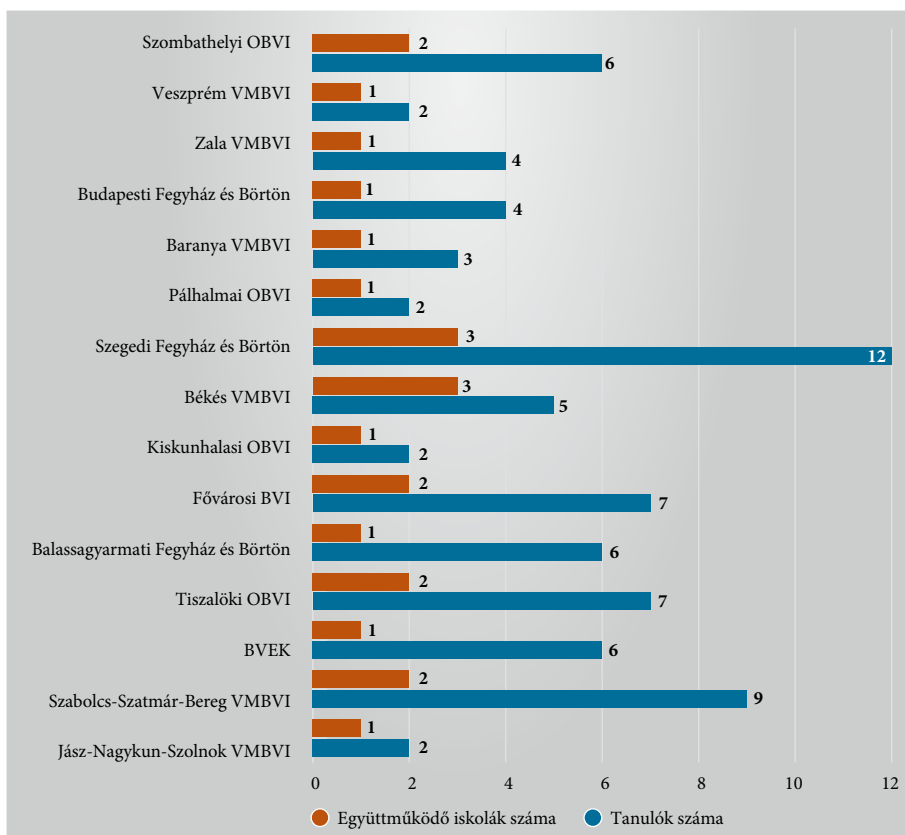
A tanulók kiválasztása

A toborzó csoportok minden rendészeti technikus képzést folytató középiskolát megkeresnek a tanulóik duális képzésben való részvételének lehetőségével. A jelentkezni szándékozó diákoknak adatfelvételi lapot szükséges kitölteniük és a toborzó kollégához visszajuttatniuk. A jelentkezések országos összesítését és a tanulmányi eredmények

vizsgálatát a BVOP Humán Szolgálat végzi, amelyről értesíti az agglomerációs központok személyügyi vezetőit. A legjobb eredménnyel rendelkező tanulóknak van lehetőségük részt venni a kiválasztási eljárás további részében.

A szakképzési munkaszerződés megkötését megelőzően a tanuló köteles kiválasztási eljárásban részt venni, amelynek része a tanulmányi eredmény vizsgálata, illetve az egészségügyi, a pszichológiai és a fizikai alkalmasság vizsgálata. Szakképzési munkaszerződés csak azzal a tanulóval köthető, aki teljeskörűen megfelelt a kiválasztási eljárásnak. Ezen kívül csak olyan tanulót fogad az adott intézet, akinek az esetében megtörtént a diák iskolájával az együttműködési megállapodás megkötése. Ez a dokumentum biztosítja a közös együttműködés alapjait a büntetés-végrehajtási intézet és az adott iskola között.

A 2024/2025. tanévben a duális képzés 2024. december 02-án – az első szakképzési munkaszerződés megkötésével –, 15 intézetben, 23 iskola közreműködésével, 77 fő tanulóval és 30 felkészített oktató bevonásával indult el.

1. ábra: Együttműködő iskolák és tanulók száma a 2024/2025-ös tanévben

A második szakképzési munkaszerződések megkötése 2025. január 06-áig történt meg, amelyet 72 diák írt alá.

A 2025/2026. tanévben a jelentkezők száma elérte a 250-et, amely közel 100 fővel több, mint az előző tanévben. A kiválasztási eljárás augusztus 31-én lezárult, amelynek eredményeként országosan 100 fő tanuló került kiválasztásra.

A tanulók létszámának emelkedése maga után vonja, hogy az előző tanévhez képest idén 20 intézet fogad diákokat, ebből pedig az következik, hogy újabb oktatók felkészítése válik a BVOP Humán Szolgálat és a BVOTRK feladatává. Ennek megfelelően – az előző év mintájára – 21 fő új oktató felkészítése kezdődött meg az ősz folyamán, valamint a korábbi tanévben felkészített oktatók számára ismétlődő képzésre is sor fog kerülni. A magasabb létszám több iskolával való együttműködést is jelent: előreláthatólag 26 szakképző intézmény diákjai tölthetik duális gyakorlatukat a büntetés-végrehajtási szervezet kötelékében.

A 2025/2026. tanévben a képzés tervezetten 2025. december 01-jével indul és 2026. március 01-jéig. Az intézeteknek minden érintett iskolával együttműködési megállapodást kell kötniük, valamint – az előző évhez hasonlóan – idén is két szakképzési munkaszerződést kell aláírniuk a tanulóikkal.

A képzés gyakorlati megvalósításának tapasztalatai

A képzés oktatói ugyan rendelkeztek a megfelelő végzettséggel és büntetés-végrehajtási ismereteik bőven lefedték az oktatott tananyagot, azonban a Z generáció oktatása külön kihívást jelentett a számukra. A Z generációs fiatalok a száraz tananyag ismertetése helyett sokkal inkább szeretik a történetekkel, képekkel és videók illusztrált oktatást. Mivel az oktatók dolgoztak a büntetés-végrehajtásban – vagy jelenleg is abban dolgoznak –, így sok személyes élményt, illetve tapasztalatot tudtak megosztani az elméleti anyaghoz kapcsolódóan.

A tanulók a videóanyagok iránt kimagasló érdeklődést mutattak. Az elektronikus formában elérhető tananyag nagy számban tartalmazott képi és videós szemléltetéseket, de az oktatók ezeken felül is tudtak prezentálni rendkívüli eseményeket vagy büntetés-végrehajtási intézetekben készült egyéb riportokat.

A diákoknak igénye volt a gyakorlatba ágyazott tudásra, illetőleg preferálták az elméletben megszerzett tudás gyakorlatban történő alkalmazását. A tanulók elvárása az élményközpontúság és a gyakorlati tevékenység általi tanulás volt, ezért minden gyakorlati feladatot lelkesedéssel fogadtak és előnyben részesítették azon órai elfoglaltságokat, melyek során az elméletben hallottakat ki is próbálhatták.

Az elméleti tudás gyakorlatba történő átültetésére számos lehetősége volt az oktatóknak. A szolgálat átadás-átvételét például célszerű is volt gyakorlatban végrehajtani, amelyhez rendelkezésre álltak használaton kívüli őrhelyek, illetőleg zárkák vagy éppen körletrészek. A diákokat odafigyelésre sarkallta, hogy a képzési programban meghatározottak alapján, minden tantárgyból gyakorlati jegyet kellett szerezniük.

Az oktatók megítélése szerint a büntetés-végrehajtási tananyag – legyen szó akár a ki- és beléptetés szabályairól vagy éppen a kényszerítő eszközök alkalmazásáról – gyakorlati keretek között hatékonyabban elsajátítható. A tanulók kellő komolysággal álltak a tevékenységek végrehajtásához, amikor egymás között kellett bemutatni a ki- és beléptetést, a motozást vagy a mozgáskorlátozó eszközök szabályos felhelyezését. A gyakorlati oktatás nemcsak a tudás megszerzésében, hanem a számonkérés során is jelentős szerepet kapott.

A büntetés-végrehajtási szervezet személyi állományának feladatellátása egy átlagember számára sokszor nem ismert és nem szokványos elemeket tartalmaz, így az emberek jellemzően kíváncsiak, hogyan zajlik a munkavégzés egy bv. intézet falain belül, ez alól pedig a tanulók sem voltak kivételek. Ezen felül több diák az első munkavégzéssel kapcsolatos élményeit is az intézetben szerezte meg.

A képzés során a tanulónak lehetőségük nyílt több szakfeladat végrehajtásánál (látogató fogadása, átfogó biztonsági ellenőrzés, előállítás stb.) megfigyelőként jelen lenni, ezen élmények minden esetben nagy hatással voltak a fiatalokra. Az oktatók kiemelt hangsúlyt fektettek a gyakorlati feladatok kielemezésére, továbbá fontos volt, hogy a diákok meg tudják osztani saját észrevételeiket, majd közösen vonták le a konzekvenciákat.

A tapasztalatok alapján, a gyakorlati feladatok ellátásakor fontos az előre történő, megfelelő szervezés. Nagyobb létszámú csoportoknál szükséges a csoport kettő vagy akár három részre bontása is, ezáltal egy diáknak több lehetősége jut a megszerzett elméleti tudást a gyakorlatban is kipróbálni.

A duális képzésben résztvevők foglalkoztatása

A duális képzésben résztvevő tanulók a rendészeti technikus szakmairányú végzettség megszerzését követően a büntetés-végrehajtási szervezet hivatásos állományába kerülhetnek.

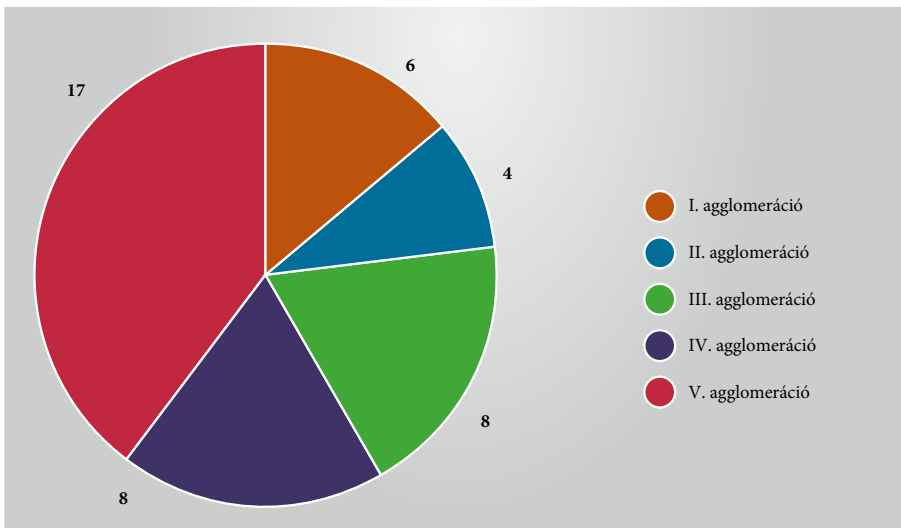
Azon tanulók, akik eredményesen teljesítik a képzést – az érettségi és a technikus vizsgát követően – felvételt nyerhetnek a büntetés-végrehajtási szervezet hivatásos állományába, különös tekintettel arra a tényre, hogy a duális szakmai gyakorlatukat

a 13. évfolyamban kizárólag csak eredményes alkalmassági vizsgálat (kivéve a kifogástalan életvitel ellenőrzés) birtokában kezdhetik meg.

Amennyiben a tanuló a büntetés-végrehajtási szervezet személyi állományába felvételre kerül, már nem kell részt vennie a rendvédelmi alapeladatok szaktanfolyami képzésen (csak lövészet), a büntetés-végrehajtási felügyelő szakmai képzés tanórái alól pedig felmentést kap (kivétel a két hetes intézeti gyakorlat), így csak a büntetés-végrehajtási felügyelő szakmai képzés képesítő vizsgáját kell teljesítenie. A képesítő vizsga eredményes teljesítését követően, a duális képzésbe bevont tanuló teljes értékű, a tiszthelyettesi feladatok ellátására alkalmas munkatársa lesz a büntetés-végrehajtási szervezetnek.

A tanulók visszajelzései alapján 37 fő (a duális képzésben résztvevők 51%-a) tervezi a hivatásos állományban történő szolgálatteljesítést a büntetés-végrehajtási szervezet kötelékében, közülük 2025. augusztus 01-jei hatállyal 23 fő, 2025. szeptember 01-jei hatállyal 10 fő felvétele valósult meg, a továbbiakban még várhatóan 4 fő felvétele realizálódik.

Az előzetes mérések alapján, a gyakorlat befejezését követően a 72 fő végzett diák 60%-a – 43 fő – jelezte a felszerelési szándékát valamely büntetés-végrehajtási intézet felé. A tapasztalatok alapján a tanulók abba a büntetés-végrehajtási intézetbe mennek vissza legszívesebben dolgozni, ahol a gyakorlatukat töltötték, de megfigyelhetőek intézetek közötti átljárások is.

2. ábra: Felszerelést tervezők száma (fő)

Tapasztalatok, a képzéssel kapcsolatos eredmények

A feladat újdonsága, a kollégák oktatásban való tapasztalatlansága, a Z generációval kapcsolatos félelmek és előítéletek a napi munkavégzés mellett kihívást jelentettek a végrehajtásban résztvevő állomány számára, azonban az oktatásban résztvevők véleménye szerint kellő támogatást kaptak a megvalósításhoz. Az oktatók hasznosnak tartották a felkészítő képzéseket, a nyomtatott és digitális formában is rendelkezésre bocsátott tananyagot, az előadások megtartását segítő prezentációkat és a napokra lebontott órarendet, amely az egész képzés alatt meghatározta feladataikat, ugyanakkor kellő rugalmasságot hagyott arra is, hogy bemutassák a büntetés-végrehajtási szervezetet, valamint ismertethessék saját „jó gyakorlataikat” a tanulókkal. Az intézetek ezt példaértékűen ki is használták intézet- és börtönmúzeum-látogatások szervezésével, illetve a társ rendvédelmi szervekkel történő kölcsönös együttműködés kialakításával.

Az oktatók már a felkészítés és a duális képzés teljes időtartama alatt is tudtak kérdésekkel fordulni a BVOP Humán Szolgálat kijelölt kollégájához (akivel sok esetben napi szintű kapcsolattartás alakult ki), ami magabiztosságot adott nekik a váratlan helyzetek kezelésében, a felmerülő problémák hatékony megoldásában.

A duális képzés egyik sarkalatos pontja a KRÉTA rendszer használata, amely egy meglehetősen bonyolult felépítésű és sokrétű információkat tartalmazó elektronikus oktatási felület. A KRÉTA rendszerben kell vezetni a tanulók óráit, az érdemjegyeiket, vagy akár a távolléteket is. Kiemelten fontos ez azért is, mert a diákok után lehívott támogatások jogosságát ezen a felületen keresztül ellenőrizhetik az illetékes hatóságok.

A 23 együttműködő iskola tekintetében ezért az került meghatározásra, hogy a felülethez intézetenként 1 fő oktató rendelkezzen jogosultsággal. Emellett egységes elvek mentén az intézetek csak a náluk lévő tanulócsoporthoz adatait láthatják, kezelhetik. A felkészítő előadás alkalmával a KRÉTA rendszerrel kapcsolatban átvett gyakorlatok alapján – az oktatók visszajelzései szerint –, a felület kezelése problémamentes volt.

Az oktatók beszámolóai alapján a tanulók a szabályokat betartják, könnyen és gyorsan beilleszkednek a büntetés-végrehajtási szervezet hétköznapijaiba, tisztelettudóak, alaki-
asak, nyitottak az új ismeretekre és motiváltak. A tanulók visszajelzései is ezt tükrözik, elmondásuk alapján a gyakorlati feladatokat érzik a leghasznosabbnak. Míg kezdetben az intézkedéstaktikai feladatokat bizonytalanul hajtották végre, a gyakorlatat végére már sokkal határozottabbak, az elméletben tanultakat jól alkalmazták, magabiztosan mozogtak a büntetés-végrehajtási intézetekben.

A tanulók felkészültségét mi sem bizonyítja jobban, mint hogy a 2024/2025. tanév érettségi időszakában a 72 fő diákból a szakmai vizsgáját 46 fő jeles, 21 fő jó és 4 fő közepes eredménnyel teljesítette (egy fő nem vizsgázott).

2025. május 08-án agglomerációként 2-2 oktató Országos Parancsnok úrnak számolt be a Veszprém Vármegyei Büntetés-végrehajtási Intézetben a gyakorlat alatt szerzett rendkívül pozitív tapasztalatairól. Országos Parancsnok úr iránymutatása alapján, ezen tudás beépítésre kerül a büntetés-végrehajtás mentor programjába. Az oktatók ennek érdekében kidolgozott javaslatainak bemutatására 2025. július 10-én került sor a BVOTRK Pilisszentkereszti telephelyén.

A szakirányítói ellenőrzések tapasztalatai

A duális képzés megkezdését követően több agglomerációs központban, illetve büntetés-végrehajtási intézetben is támogató jellegű szakirányítói szemle és ellenőrzés került végrehajtásra.

A duális képzés megvalósításával kapcsolatban a BVOP Humán Szolgálat szakirányítói szemlét tartott 2024 decemberében 3 intézetben, továbbá ellenőrzéseket hajtott végre 2025. január 23-a és május 27-e között, összesen 13 intézet tekintetében. A Kamara két intézet vonatkozásában szemlét, valamint hatósági ellenőrzést tartott, melyek mindkét esetben sikeresen zárultak.

A helyszíni szemlék és az ellenőrzések tapasztalatai összességében pozitív eredményt mutattak. Többségében adminisztrációs problémák kerültek feltárára, melyek javítására, pótlására minden esetben megtörtént a szükséges intézkedés. A feltárt hibák sem a Kamarai akkreditációt, sem a képzés színvonalas folytatását nem veszélyeztették.

A szakirányítói ellenőrzések – a dokumentációk vizsgálatán felül – kiterjedtek az oktatókkal és a tanulókkal történő személyes beszélgetésekre is. Az oktatók motivációja, felkészültsége kiemelkedő volt. A tanulók részére történő elméleti és gyakorlati ismeretanyag átadása – a büntetés-végrehajtási felügyelő szakmai vizsgára való felkészítés kapcsán – maradéktalanul megvalósult.

A képzésben résztvevő tanulók betekintést nyerhettek minden szakterület munkájába, megismerkedtek a biztonsági és a körletfelügyelő feladataival, valamint szívesen részt vettek a social media felületeken megjelenő tartalmak elkészítésében is, így – a Z generációra jellemző magas szintű informatikai, technológiai ismereteiket hasznosítva – zökkenőmentesen sajátították el a bv. szervezet szakmai munkáját támogató programok és eszközök használatát (RobotZsaru, SAFE és FÖNIX rendszer stb.).

A tanulók a beszélgetések alkalmával elmondták, hogy az oktatás hatékonysága, gyakorlatorientált jellege, az oktatók és intézeti munkatársak támogató hozzáállása nagyban megkönnyítette, segítette a szakmai vizsgára történő felkészülésüket, ahogy azt a korábban bemutatott eredményeik is alátámasztják.

Összefoglaló

A duális képzés büntetés-végrehajtási szervezetben történő bevezetését követően megállapítható, hogy a speciális munkakörülmények ellenére (zárt helyen történő munkavégzés, mobiltelefon és okos eszközök hiánya stb.), a képzést megkezdő 77 főből 72 folytatta tanulmányait a második félévben is, mely arány (93,5%) az előzetes elvárásokat jelentősen meghaladta. A képzés eredményességéhez hozzájárult a pozitív és támogató vezetői attitűd, illetve az oktatók képzésbe fektetett energiája.

Több büntetés-végrehajtási intézetben olyan ígéretes fiatalok fejezték be 2025. március 02-ával a gyakorlati képzésüket, akiknek egyértelmű szándéka a szervezet kötelékébe való tartozás. A képzésben résztvevő tanulók pályán tartása valamennyi érintett intézet vezetőjének kiemelt feladata volt – a tanulókkal történő rendszeresen kapcsolattartással és a technikai vizsga letételében történő segítségnyújtással –, amely olyannyira sikeresnek bizonyult, hogy a végzett diákok közel 60%-a vállalt munkát az általa választott büntetés-végrehajtási intézetben.

A tanulókkal kapcsolatos pozitív visszajelzések egyik oka lehet, hogy a diákok 2024 nyarán kiválasztási eljáráson vettek részt, amelynek során az egyik fontos szempont volt a legalább 3,5-ös tanulmányi átlag, valamint a fizikai, a pszichológiai és az egészségügyi kiválasztási eljárások sikeres teljesítése.

Az eredményes folytatás érdekében kiemelt jelentőséggel bír a rendészeti ágazati képzésben résztvevő középiskolákkal történő kiváló együttműködés fenntartása, szükség esetén annak fokozása, illetve más szakmaképzést folytató oktatási intézmények feltérképezése is.

Az első képzési ciklus tapasztalatai alapján a 2025/2026. tanévben is nagy hangsúlyt kell fektetni a jelentkezők célzott kiválasztására a büntetés-végrehajtási intézetek üres státuszainak feltöltése, az utánpótlás folyamatos biztosítása, és a szervezet utánpótlási rendszerének fejlesztése, bővítése, új lehetőségeinek kiaknázása érdekében. A következő tanév tekintetében, az eredményes toborzásba hatékonyan bevonható a jelenleg duális képzésben résztvevő tanulói állomány.

Elengedhetetlen ezen kívül az oktatók oktatás-módszertani szempontú folyamatos továbbképzése, illetve az oktatás alapját képező tananyag büntetés-végrehajtási szervezet elvárásaihoz igazodó, folyamatos aktualizálása.

Összességében elmondható, hogy a büntetés-végrehajtási szervezet 2024/2025. tanévtől történő, a rendészeti ágazati duális képzésben résztvevő iskolák által folytatott közszolgálati technikus- rendészeti technikus szakmairányú képzésbe való csatlakozása újabb lehetőséget kínált a személyi állomány tervszerű, tudatos és folyamatos utánpótlásának biztosítására, amely a 2025/2026. tanévben tovább folytatódik.

Felhasznált irodalom

- IKK – Kezünkben a digitális jövő, Duális szakmai oktatás, Kérdések és válaszok. Online: <https://ikk.hu/gyik-dualis> (Letöltés ideje: 2025. október 15.)
- Kozma-Tóth Katalin (2025): A duális képzés magyarországi bevezetésének tapasztalatai a partnerszervezetek szemszögéből. Competitio, XXIV. évfolyam. Online: <https://ojs.lib.unideb.hu/competitio/article/view/15430/13284> (Letöltés ideje: 2025. október 15.)
- Takács László (2016): Összegző tanulmány – A duális szakképzés kialakulása és történeti fejlődése a haza és európai oktatási rendszerben, kiemelten vizsgálva a szakképzés fejlődésének gazdaságtörténeti és társadalomtörténeti vonatkozásait című kutatás eredményeiről. Budapest, 5., 6. lap